

Sutherland, Stephanie, St. Hilaire, Brenda, & Anderson, Stephen E. (2004). Policy Narrative for Manitoba. Ontario Institute for Studies in Education of the University of Toronto.

Weiner, H. (2003). Le financement de l'éducation publique — une privatisation furtive?, 14e conférence annuelle de la CAPSLE, Jasper, Alberta, avril 2003. FCE.

ДЕРЖАВНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УЧНІВ В УМОВАХ ПОЛІЕТНІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Оксана Петрук, к. пед. н., с. н. с.

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

У сучасному світі практично не існує етнічно однорідних держав. Не виключення й Україна, у якій поряд з українцями живуть представники понад 110 етносів, кожен з яких має свою мову.

У нашій державі, крім шкіл з українською мовою навчання, у місцях компактного проживання національних спільнот функціонують ЗЗСО, в яких викладання ведеться російською, румунською, угорською, молдовською, польською мовами. Державна мова вивчається в усіх школах, вона є обов'язковим компонентом змісту освіти.

Більшість з учнів зазначених вище закладів освіти у дошкільному віці не навчається української мови або не достатньо добре володіє нею. Допоки вони перебувають у рідномовному оточенні (спілкування вдома; навчання у початковій школі, яке відбувається мовою відповідної національної меншини) це не створює їм значних проблем. Проте на наступних етапах навчання (згідно з новим Законом України «Про освіту») частка предметів, що викладатимуться українською мовою, буде збільшуватися. До того ж, з віком соціальні потреби й запити дитини зростають, оточення розширюється. І в подальшому мовний бар'єр стає причиною повільної адаптації молодого людини до нового середовища, заважає встановити стосунки з однолітками, здобути вищу освіти, реалізувати себе в професії, адаптуватися до соціокультурних умов, оскільки будь-яка діяльність неможлива без комунікативної взаємодії між учасниками.

У такій ситуації важливо змінити ставлення до вивчення української мови. Що у першу чергу має ретранслювати вчитель української мови учням — представникам національних меншин та їхнім батькам? Необхідно, щоб опа-

нування української мови здобувачами освіти зводилося не до сприйняття її як окремого навчального предмета, а до усвідомлення ролі державної мови як засобу міжнаціонального спілкування, інструмента, який забезпечить умови для комфортного входження їх у полікультурне суспільство, а також дасть можливість накопичити дітям мовленнєвий і культурний досвід, що допоможе їм успішно адаптуватися в багатонаціональному середовищі.

Крім того, має змінитися й підхід до навчання української мови. У Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти та документах, які визначають загальну спрямованість шкільних мовних курсів у школах України, декларовано компетентнісний підхід до навчання мови. Цілі і результати навчання мають бути релевантними запитам і реальним комунікативним потребам представників національних меншин.

Ключові слова: державна мова, міжнаціональне спілкування, національні меншини, поліетнічне середовище.

ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ: ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Микола Піддячий, д. пед. н., проф.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Відповідно до виявлених суперечностей у процесі формування ключових компетентностей старшокласників метою дослідження є обґрунтування педагогічних засад формування здоров'язберігаючої компетентності старшокласників у загальноосвітньому середовищі та їх взаємодії із суспільними інституціями, які мають створити умови для реалізації системи гармонізованого розвитку в умовах свідомої, цілеспрямованої і продуктивної об'єкт-об'єктної, об'єкт-суб'єктної та суб'єкт-об'єктної взаємодії, напрацьовуючи здоровий спосіб життя та проектуючи багатогранний досвід життєдіяльності.

У процесі дослідження розкрито, що: 1) ключові компетентності є набутою в результаті діяльності характеристикою, що розглядається як інтегрований результат розвиваючого характеру у процесі застосування освітніх технологій; 2) підґрунтям для розвитку компетентностей є на-